

med denne bestemmelse var navnlig, at grundloven skulle finde anvendelse på Grønland, der hidtil havde været en koloni. På grundlag af grl § 1 er der siden opbygget en teori om »rigets enhed«, som antages at kunne begrunde krav om visse fælles reguleringer dækkende hele riget.

At grundloven gælder for hele riget, og at der heraf kan afledes et grundlovsmæssigt krav om et vist fællesskab i den retlige struktur, er imidlertid ikke ensbetydende med, at gældende ret skal være ens overalt. Der kan ikke stilles krav om, at der er en national retsenhed.«

Videre anfører Henrik Zahle, a.st., side 117:

»Efter Grønlands inddragelse under grundloven kan der således tales om et princip om rigets enhed, for så vidt som alle dele af Danmarks rige er undergivet den samme grundlov. Eller som det anførtes af Den grønlandske Hjemmestyrekommission, »de i grundloven fastsatte regler og principper (vil) i deres helhed fortsat være gældende også for Grønland«... Denne tanke føres imidlertid videre, således at der opstilles et princip om rigets enhed, som tildeles et indhold, der ikke kan afledes af grundloven. Princippet om rigets enhed er udtrykt i hjemmestyrelovene, hvorefter hjemmestyret varetager egne anliggender »inden for rigsenheden[s rammer]«. Den »rigsenhed«, der her sigtes til, er næppe begrænset til den grundlovssikrede enhed (grl § 1), men har tillige elementer, der blot er lovbaserede. Den »rigsenhed«, som hjemmestyrelovene forudsætter, kan derfor ved senere lov begrænses, uden at der sker en krænkelse af den grundlovsbemte enhed, der følger af § 1«

Henrik Zahle, a.st., side 379, anfører endvidere:

»Efter grundloven udgør Danmark ét rige, jf. grl. § 1. Af denne forudsætning følger ikke, at der skal være national retsenhed i den forstand, at der ikke i forskellige lokale områder kan være forskellige lokale reguleringer.

Forskellen i de lokale reguleringer kan følge af en differentiering i den nationale regulering, ligesom forskellen kan følge af, at retsfastsættelsen sker lokalt som følge af en delegation til kommunal myndighed. Mest markant er den lokale reguleringens betydning for Færøerne og Grønland, hvor de lokale myndigheders dominerende betydning understreges af, at man taler om hjemmestyremyndighedernes »lovgivende« beføjelse. Den lokale myndigheds kompetence må være begrænset til det lokale område.«

Frederik Harhoff anfører i Danmarks Riges Grundlov med kommentarer (1999), side 29, bl.a. følgende om grundlovens § 1:

»Bestemmelsens umiddelbare formål – omend dette ikke kan udledes direkte af formuleringen – var at fastslå, at Danmark efter ophævelsen af Grønlands kolonistatus i 1952 udgør en *forfatningsretlig enhed*, der omfatter tre ligestillede dele: Danmark, Færøerne og Grønland. Hensigten hermed var ikke at påbyde retsenhed i den forstand, at den retlige regulering nødvendigvis skulle være ens i alle Rigets tre dele, men blot at grundlovsfæste de tre rigsdeles forfatningsretlige lighed; det er velkendt, at lokal regulering af ensartede forhold udviser betydelige forskelle i forskellige dele af Riget...«

I en artikel om rigsfællesskabet mellem Danmark og Færøerne i Folketingets festskrift i anledning af grundlovens 150 års-jubilæum den 5. juni 1999, side 491 ff, anfører Jakup Thorsteinson og Sjaldur Rasmussen bl.a. (530 ff):

»Der kan næppe være tvivl om, at det er muligt at justere og påføre [den færøske hjemmestyreløvs] liste A nye opståede sagsområder. Var det muligt med den næsten enslydende gældende grundlov på dette punkt i 1948, er det også muligt i dag. Men om det er muligt at ændre hjemmestyreløven således, at alle sagsområder, der findes, er liste A-anliggender, eller at der kræves hjemmestyrets samtykke til, at love kan træde i kraft på Færøerne, er noget mere tvivlsomt. Lægger man Harhoffs fortolkning til grund, er det muligt,